

Desarrollo 2000 en Africa

*Miquel Tort, 14-16, 1º 2ª 08750 Molins de Rei
Tel. 93 668 20 63 - Fax 93 668 05 31
(Barcelona - España)
Email: d2000@arrakis.es*

Projecte de construcció de pous d'aigua potable a Bôlôndô (Guinea Equatorial) i la seva àrea d'influència

Per presentar aquest projecte, al qual anirà destinada la recaptació de l'esdeveniment del 4 de desembre, cal primer donar dues pinzellades a la situació del País així com un breu apunt al projecte global dins del qual es desenvolupa la construcció d'aquests pous, tan sols d'aquesta manera es podrà comprendre la necessitat dels mateixos.

Així, diem que Guinea Equatorial te una població de 500.000 habitants, molt jove (el 44% de la mateixa es menor de 15 anys, un 49% de la qual es urbana i un 51% rural), amb un creixement demogràfic del 2,44%, un índex de natalitat de 36,94 naixements per cada 1000 habitants, una taxa de mortalitat infantil home/dona de 213/195 per mil habitants. El nombre de fills es de 4,75 per dona amb una esperança de vida al néixer home/dona 42.0/44.0 anys. Havent comptabilitzat el cost sanitari total per habitant en 179,00 € cost sanitari total com % del PIB:1,5 (*)

Mes concretament, i centrant-nos ara en els destinataris d'aquest projecte, que és la població rural de Bôlôndô i la seva àrea d'influència, situada a la vora nord del Riu Mbini (abans Rió Benito) a 41 km. de Bata, pertanyent al districte i Municipi de Mbini, província del Litoral, Regió Continental de Guinea Equatorial; cal fer esment que te tres (3) poblats situats a la platja i sense cap carretera d'accés, es pot arribar-hi des de Bata en vehicle per la platja tan sols quan hi ha la marea baixa. Dos (2) es troben a la carretera de Bata a 40 i 35Km respectivament, es tracta d'una carretera en molt mal estat que precisa d'uns 2 hores de conducció per recórrerà 41Km fins als altres 2 poblats, que son Bôlôndô i el veí, situats vora el Riu. Si be, degut al mal estat de la carretera, no existeix transport públic, per lo que el únic mitjan de transport per a la majoria de la població es el taxi, el qual tampoc està a l'abast econòmic de tots.

Així, Bôlôndô constitueix un Consell de Poblats format per 5 pobles, amb un total de 1.900 habitants - 3% menors d'1 any, - 10% d'1-4anys, - 20% de 5-13anys, - 40% de 15-45anys, - 15% de 45-65anys,- 12% majors de 65 anys.

Bôlôndô amb els seus 2 poblats, Matôndô que inclou tres nuclis de població sense cap accés directe en vehicle degut al mal estat del camí, per lo que el mateix es realitza per la platja o en vehicle mentre hi ha marea baixa. Bicugbini a 10Km a la carretera Bôlôndô –Bata i Mbomo a 15Km a la carretera Bôlôndô-Bata.

* les xifres corresponen al 2004. Fonts: "Informe sobre la salud en el mundo 2006" .WHO.int/countries, dades que reflecteixen millor la realitat d'aquest país ric en el que la seva riquesa està desigualment distribuïda).

Desarrollo 2000 en Africa

*Miquel Tort, 14-16, 1º 2ª 08750 Molins de Rei
Tel. 93 668 20 63 - Fax 93 668 05 31
(Barcelona - España)
Email: d2000@arrakis.es*

Doncs be, com ja em fet esment abans, la construcció dels pous d'aigua potable a Bôlôndô, queda incorporat dins d'altre projecte global, que estem realitzant, qual es el projecte de desenvolupament integral de la zona, en el qual el programa principal es la rehabilitació del Centre de Salut de Bôlôndô, actualment ja en funcionament (*).

“Desarrollo 2000 en África” pretén iniciar el seu treball a la zona millorant la salut materno infantil en els seus dos àmbits, així:

- Protecció de la Salut Materno-Infantil: control d'embarassos i parts, controlant la desnutrició, les anèmies influïdes per la malària i el SIDA, ensenyant nous hàbits d'higiene, donant formació respecte a l'atenció i l'estimulació adequada que ha de rebre tot infant, potenciant actituds que els hi faciliti guanyar-se el mitjà de vida.

- I, desenvolupant un programa de Salut Sexual i Reproductiva.

Com part d'aquest projecte global, igual o encara més important que la faceta d'assistència, s'identifiquen com factors prioritaris del projecte de construcció de pous:

- L'educació sanitària de la població
- Garantir a la població beneficiària l'accés fàcil a l'aigua potable. Lo qual beneficia principalment a nens i dones que són els que tradicionalment s'han encarregat de carretejar-la, pel considerable estalvi en temps i riscos.

(*) Volem fer esment que l'Hospital de Bôlôndô, fundat a principis del segle XX, des de feia varies dècades es trobava en desús. Degut a les necessitats sanitàries de la zona, van ser els mateixos nadius de Bôlôndô que ens van demanar portar a terme la seva rehabilitació i posada en funcionament; per lo qual vam tenir que trametre un conveni de cessió amb el titular per tal de fer realitat aquest projecte. Tanmateix, s'està gestionant un conveni amb el Vice-Primer Ministre Primer de Guinea Equatorial per tal de que assoleixi certs costos que es deriven en la execució del projecte del Centre de Salut de Bôlôndô (treballadors locals, habitacles pels cooperants desplaçats, etc) i per integrar l'ho formalment dins l'àmbit de la xarxa sanitària estatal si be - tal i com ja hem advertit- respectant que la gestió sia privada. D'aquesta manera també es pot tutelar el que el Govern compleixi el Programa que estableix l'ONU respecte a la Salut del Mil·leni.

Efectivament, dins de la fulla de ruta subscripta per 189 països en la Declaració del Mil·leni de Nacions Unides signada al setembre del 2000, s'estableixen objectius per aconseguir fins al 2015. Principalment, representen compromisos per a disminuir la pobresa i la fam; ocupar-se'n de la mala salut, la igualtat de sexes, el ensenyament, la manca d'accés a l'aigua potable i la degradació del medi ambient. Molts d'aquests aspectes, sinó tots, estan reflectits en el projecte que estem desenvolupant.

Desarrollo 2000 en Africa

Miquel Tort, 14-16, 1º 2ª 08750 Molins de Rei

Tel. 93 668 20 63 - Fax 93 668 05 31

(Barcelona - España)

Email: d2000@arrakis.es

- Informar a la població de la importància de l'aigua com a vehicle transmissor de malalties, en especial, las gastrointestinales. Millorant el estat de salut de la població, disminuint les malalties que es transmeten mitjançant l'aigua i millorant els seus hàbits d'higiene
- Disminuir el temps que empleat pels nens i les dones en el transport d'aigua. Facilitar que els nens puguin anar a l'escola (especialment les nenes que habitualment la deixen abans per ajudar en les tasques de la casa) i augmentar el seu rendiment escolar.
- En el cas de les dones, facilitar que puguin usar temps en altres activitats que no sigui anar a carregar aigua ja sigui cria d'animals, hort, produccions artesanies, etc que repercuteixin de manera positiva en el benestar de la família i els hi permeti millorar els seus ingressos econòmics i, per conseqüència, disminuir la pobresa familiar.

Aquest projecte global inclou la construcció de 9 pous d'aigua potable, latrines, control de residus, millores de las infraestructures, formació de mares, creació de micro-empreses i, en particular, l'atenció sanitària pròpiament dita a l'Hospital de Bólondô que estem desenvolupant i que, si be s'incorporarà a la Xarxa d'Atenció Primària estatal, la seva gestió romandrà privada a mans de D2000.

Més concretament, i respecte al projecte de 9 pous d'aigua potable, cal considerar que tenen com objectiu per una banda, millorar la qualitat de vida dels nens i les dones obligats a recórrer grans distàncies per carregar amb l'aigua – aigua que, tot sia dit, no es apta pel consum- construint pous potables dins els seus poblats.

Per altre banda i dins del projecte global, hi ha un interès per millorar la qualitat de vida de tota la població construint latrines i millorant la qualitat de les seves aigües locals e, indirectament, la seva salut, al disminuir les infeccions transmeses per l'aigua. En aquesta aproximació a la població, es valorarà i millorarà l'estat nutritiu dels nens facilitant-los suplementes alimentaries (extrem –aquest darrer- que també ja s'ha iniciat). Els destinataris son els 1900 habitants de Bólondô i la seva àrea d'influència. Els agents sanitaris locals animaran a la població que participarà en la construcció dels pous, amb l'assessorament de D-2000.

L'aigua és un be escàs e insubstituïble, però a mes, és necessari. Doncs be, per a millorar la qualitat de vida de tota la població en general, però especialment la de les dones i els nens que, per tradició son els encarregats de portar l'aigua amb recipients voluminosos i llargues distàncies, hem d'aconseguir que l'aigua potable estigui mes a prop d'ells, sols així aquells i, especialment les nenes disposaran de mes temps per anar a la escola, amb menys possibilitat de fracàs escolar i amb un important increment de temps per millorar la seva formació i, per tant, el seu futur. Tanmateix, les dones disposaran de mes temps per dedicar-ho a altres menesters: des de cultivar l'horta familiar a produir quelcom d'artesanía, o per la seva formació (el 72% son analfabetes), etc., amb lo qual poder millorar els seus ingressos i, en conseqüència, el benestar de la família.

Com ja hem anticipat, de nostres 5 poblats tan sols 2 disposen de aigües protegides.

Desarrollo 2000 en Africa

Miquel Tort, 14-16, 1º 2ª 08750 Molins de Rei

Tel. 93 668 20 63 - Fax 93 668 05 31

(Barcelona - España)

Email: d2000@arrakis.es

Creiem imprescindible que cada nucli de població disposi d'un pou de aigua potable; això comporta la construcció de 5 pous i la rehabilitació (si es possible o més econòmic) de 4 pous que si be ja existeixen, donat el lamentable estat que presenten, no es troben en funcionament. I, en el cas de que no puguin ser rehabilitats, la seva íntegra construcció. El repartiment s'efectuaria de la següent manera:

-Bôlôndô A. Amb una població de 300 habitants disposa d'un aiguanex protegit, si be creiem convenient la construcció d'un altre pou.

-Bôlôndô B: amb una població de 190 habitants i manca per complert de cap tipus de subministra d'aigua, creiem convenient la construcció d'1 pou

-Matondo: constituït per tres nuclis de població: Melongo (Milong-milong), nucli central y els annexes de Pajaka i Tubana, amb una població de 530 habitants no disposa de pous i la distància a l'aiguanex mes proper és de 17 Km i s'ha de fer per un camí no transitable amb vehicle. Es per això que considerem convenient construir 3 pous.

-Bicughini: amb una població de 280 habitants disposa d'1 pou que actualment precisa rehabilitació i 1 aiguanex protegit, és per això que considerem convenient procedir a la seva rehabilitació o, en el seu defecte, si sorgeix algun impediment, procedir a la construcció d'un nou pou.

-Mbomo amb un total de 600 habitants disposa de 3 pous que en aquest moment precisen rehabilitació. Per lo qual, cal procedir a rehabilitar-los o, en el seu defecte, a la construcció de 3 nous pous.

Es a dir, considerem que, un pou per cada 150-200 habitants, és un mínim imprescindible per a potenciar la zona que esta pròxima a un riu en una zona de terra fèrtil i proveir a la població d'aigua de fàcil accés, mitjançant pous de bomba manual; reduir la incidència de malalties gastrointestinals dins la població, tot millorant així el seu nivell de nutrició i salut. El projecte beneficia a tota la població del districte de Bôlôndô, 1900 habitants que al disposar d'accés fàcil a l'aigua potable gràcies a la construcció de pous veuran millorar substancialment el seu estat de salut al disminuir la prevalença de malalties infeccioses i parasitàries. No podem obviar que la població acostuma a rentar-se en el mateix riu on fa les seves necessitats, beu, renta, etc amb els problemes que això comporta no sols vers el medi ambient, sinó també, vers la salut.

Els objectius generals del projecte son:

1-Millora de les condicions de vida de la població de Bôlôndô, municipi de Mbini, a la Regió Continental de Guinea Equatorial. Doncs és evident que, amb la construcció de pous d'aigua potable es millora l'accés a la mateixa per part de la població.

2-Millorar l'educació sanitària de la població, sensibilitzant a las comunitats respecte la importància de l'aigua potable, la seva utilització i manteniment. Tanmateix, es pretén captar voluntaris que divulguin la importància d'evitar la contaminació de les aigües per causa dels animals domèstics i dels excrements humans.

3-Disminució de la morbi-mortalitat associada a malalties infeccioses (canalitzades per l'aigua) com las disenteriques, amb la consegüent disminució de la malnutrició i millora de

Desarrollo 2000 en Africa

*Miquel Tort, 14-16, 1º 2ª 08750 Molins de Rei
Tel. 93 668 20 63 - Fax 93 668 05 31
(Barcelona - España)
Email: d2000@arrakis.es*

la salut, lo que comporta una millora indirecta del estat nutricional i, per tant, una millora en el nivell de salut.

Per la construcció dels mateixos en els terrenys senyalats com tècnicament correctes i cedits per les autoritats locals, es realitzaran les obres amb la supervisió del següent equip mòbil format per:

Elvira Muañache Idjabe: ATS nacional i responsable de l'equip

Diosdado Sesé Wang, delegat de D-2000 en Bata i Adelaida Roku Muañache: Agents de sanejament ambiental.

Francisca Eningo: Representant de la comunitat de dones, s'encarrega de sensibilitzar a las famílies i comunitats per aconseguir la seva participació en el projecte i vetllat pel compliment dels objectius del mateix.

I les autoritats locals: Jose Manuel Bodin Manga, president del Consell del Districte de Bôlôndô i els seus 2 ajudants: Juan Muañache Idjabe i Pedro Mitogo

“Desarrollo 2000 en África”, te el convenciment de que ningú millor que el propi personal local per dur a terme als programes de desenvolupament per la seva regió. En conseqüència, “D-2000” de Barcelona s'encarregarà de l'assessorament, seguiment formació i avaluació del projecte, per això la gran importància de l'equip mòbil abans esmentat.

El treball diari estarà realitzat per personal indígena voluntari o contractat en alguns supòsits d'acord amb D-2000 local. En aquest sentit:

- La població en general i de forma voluntària col·laborarà en el transport del material i en tota l'activitat no tècnica.
- Els agents sanitaris i personal sanitari de la zona col·laborarà de forma voluntària en el tema pròpiament sanitari d'enquestes.
- Membres de D-2000 de la zona controlaran la evolució dels treballs d'infraestructures.
- Membres sanitaris de D-2000 de Barcelona desplaçats a la zona realitzaran las tasques de formació i es responsabilitzaran de l'execució de las tasques sanitàries pròpiament dites.
- Pels treballs tècnics d'excavació de pous, muntatge d'anelles i bombes es contarà amb una empresa constructora. Nogensmenys es te en consideració la participació voluntària d'homes joves i adults de les aldees.

Cal fer esment que dels 9 pous d'aigua potable, un ja s'ha construït, amb part del “Premi Ordesa”, per lo que resten per construir 8 pous. Respecte a les característiques tècniques dels quals, cal dir que:

- 1.Cada pou serà excavat a 10 metros de profunditat, sense que les característiques del terreny presentin dificultats afegides en la seva excavació.
- 2.Les parets seran protegides per anelles de 0,5 metros
- 3.Cada pou disposarà d'una bomba manual, per la extracció de l'aigua
- 4.Una llosa cobrirà en forma cada pou

Desarrollo 2000 en Africa

*Miquel Tort, 14-16, 1º 2ª 08750 Molins de Rei
Tel. 93 668 20 63 - Fax 93 668 05 31
(Barcelona - España)
Email: d2000@arrakis.es*

Donat que, tal i com hem dit abans, las característiques del terreny no presenten dificultats per realitzar la excavació, el cost de la construcció dels mateixos és de 8.250,00 € cadascú, es a dir 66.000,00 € el total dels 8 pous que resten per fer, després de haver-ho negociat amb la constructora.

Amb tot, tenint en consideració que diverses etapes del projecte ja estan realitzades (així: viabilitat, sensibilització de la població, selecció dels llocs d'ubicació, col·laboració dels agents locals etc.) i que és un projecte sol·licitat per la mateixa població beneficiaria en el qual les autoritats locals i agents de salut local estan molt implicats; i tenint present l'escassa dificultat en la obtenció dels materials donat que son molt bàsics; amb la experiència que ostenta la nostre organització en la construcció de pous, d'acord amb els projectes realitzats amb anterioritat, ens permet afirmar que el termini màxim de realització dels mateixos, serà d'un any des del moment en que s'obtingui els recursos financers.

No volem concloure aquesta presentació del projecte sense fer esment dels sistemes d'avaluació que es preveuen durant el període d'execució del projecte, així com al termini del mateix. En aquest sentit, respecte al seguiment i control cal dir que durant tot el període, des de l'inici fins al final, les obres seran controlades per dos persones, residents a Guinea Equatorial, membres de la Delegació D-2000 a Bata, representada pel Sr. Diosdado Sesé Wang, que és l'encarregat directe de la supervisió de les obres qui mantindrà informada a la Direcció de "Desarrollo 2000" a Barcelona. Nogensmenys, "Desarrollo 2000", te previst un desplaçament per temes relacionats amb la contractació de la constructora i compra de material. Una vegada concluses les obres es realitzarà una visita d'avaluació.

Respecte a la avaluació, cal dir de forma global que es pensen realitzar les següents actuacions:

- Control de pous funcionant 1 any després de finalitzar el projecte.
- Nova enquesta familiar de pobresa 1 any després de finalitzar el projecte
- Enquesta de satisfacció a les dones, informant-nos sobre com utilitzen el seu temps i si han aconseguit augmentar el seus ingressos.
- Objectivació de la disminució de morbi-mortalitat deguda a malalties infeccioses i parasitàries.
- Enquesta a les mestres, que detallin respecta l'assistència dels nens a la escola per objectivar les millores.